

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

1. marts 2013

Folketingets Kulturdvalg har den 24. januar 2013 stillet mig følgende spørgsmål, nr. 77 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Vil ministeren redegøre for, hvad der er foregået af kultursamarbejde i rigsfællesskabet siden Grønland hjemtog kulturområdet, og hvilke overvejelser der er fremadrettet i forhold til evt. at styrke det tværgående kulturelle samarbejde til blandt andet formidling af den fælles historie.

Svar:

Spørgsmålet henviser til tidspunktet for Grønlands hjemtagelse af kulturområdet. Dette tidspunkt er ikke helt entydigt, men flere dele af kulturområdet blev overtaget allerede i forbindelse med etablering af hjemmestyret. Det drejer sig bl.a. om lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland og lov om biblioteksvæsnen i Grønland, som blev overtaget i 1978 samt lov om museumsvæsnen i Grønland, som blev overtaget i 1980.

Siden da har der været og er fortsat kultursamarbejde mellem Danmark og Grønland på mange fronter, ligesom en del af samarbejdet foregår i regi af det nordiske samarbejde.

Både i Danmark og Grønland fungerer kultursektoren i stort omfang uafhængigt af de offentlige myndigheder. Normen er, at der gives rammer, som kunstnere og andre selv kan udfylde, hvis de ønsker det.

Det nordiske samarbejde

En stor del af samarbejdet med Grønland udføres i regi af det nordiske samarbejde. I Helsingfors-aftalen om nordisk samarbejde fra 1962 hedder det i artikel 13 om kulturelt samarbejde, at:

”Med det formål at støtte og styrke den kulturelle udvikling skal de kontraherende parter fremme det frie nordiske folkeoplysningsarbejde og udvekslingen inden for litteratur, kunst, musik, teater, film og de øvrige kulturområder, hvorved blandt andet de muligheder, som radio og fjernsyn frembyder, bør udnyttes.”

Nordic Cool - Nordisk festival på Kennedy Centret februar-marts 2013

Nordisk Ministerråd har som en af sine satsninger under den nordiske globaliseringsstrategi for kulturområdet valgt at støtte festivalen Nordic Cool, som afholdes på Kennedy Centret i Washington i februar-marts 2013.

Kennedy Centrets har i forbindelse med planlægningen af det kunstneriske program besøgt alle de nordiske lande i 2012, herunder Grønland og Færøerne. I festivalens program indgår også kunstnere fra Færøerne og Grønland.

Nordic Cool støttes også af midler fra samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Kulturministeriets om Danmarks internationale kulturudveksling, ligesom Statens Kunstråd har støtte aktiviteter inden for musikområdet.

Udover samarbejdet i Nordisk Ministerråd og den tilhørende embedsmandskomité på kulturområdet sker det nordiske samarbejde bl.a. via:

Nordens Huse

De nordiske huse indgår som en vigtig del af kultursamarbejdet inden for Nordisk Ministerråd, herunder Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut i Grønland. Husene er forpligtede til at formidle nordisk kultur – herunder dansk kultur – i Grønland og på Færøerne. Nordens Institut på Grønland (NAPA) blev etableret i 1986, og formålet er at fremme nordiske samarbejdsprojekter inden for kulturområdet og det grønlandske kulturliv. Børn- og unge er en prioriteret målgruppe.

Bestyrelses- og suppleantposter går på skift mellem de nordiske lande efter et system udarbejdet i Nordisk Ministerråd. Det er Kulturstyrelsen, der repræsenterer Danmark i Nordens Huses bestyrelser.

Nordisk Ministerråds kulturprogrammer

Nordisk Ministerråds kulturprogrammer giver muligheder for at støtte kultursamarbejde mellem nordiske kunstnere, herunder også mellem grønlandske og danske kunstnere. Kulturkontakt Nord, der administrerer programmerne for Nordisk Ministerråd, oplyser, at Grønland er forholdsvis godt repræsenteret i støtteuddelingerne fra de nordiske programmer i 2012.

Der er gennemført en stor kampagne i Grønland for at synliggøre kriterierne for programmerne. Der er også oprettet en særlig informationsfunktion ved Nordens

Institut i Grønland (NAPA), der hjælper grønlandske ansøgere med information om støttemulighederne.

Et eksempel på et projekt med basis i Grønland, som er støttet af Kulturkontakt Nord Støtte, og involverer alle de nordiske lande, herunder Danmark, er projektet 'Grønleik 2013' - et fællesnordisk folkedanserstævne i Ilulissat på Grønland. Stævnet arrangeres af NORDLEK. Stævnet henvender sig til deltagere fra Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Færøerne, Grønland og Åland. Stævnet varer syv dage, hvor deltagerne er sammen i nationale grupper, der mødes på kryds og tværs med de øvrige deltagere .

Et andet eksempel er støtte i 2013 til Resident Artists Sisimiuts arbejde med at opbygge vidensgrundlag, samarbejdsnetværk og organisatoriske rammer med det mål at etablere en residens for kunstnere fra bl.a. Danmark og Grønland, der midlertidigt vil bo og arbejde i Sisimiut i Grønland.

Udover støtte via KulturKontakt Nord støtter også Nordisk Kulturfond projekter i Grønland. I 2012 har der været særligt fokus på at inddrage Grønland mere aktivt i det nordiske kultursamarbejde. Fonden har gennemført en informationsindsats i samarbejde med NAPA (Nordens Institut i Grønland) og Kulturkontakt Nord, hvor grønlændere med ideer til nordiske kulturprojekter havde mulighed for at få hjælp til videreudvikling og bistand til at søge støtte til projekterne. Det kan tilføjes, at Nordisk Kulturfond har et grønlandsk medlem i sin bestyrelse og to grønlandske sagkyndige tilknyttet.

Eksempler på projekter, der har modtaget støtte fra Nordisk Kulturfond og involverer Danmark og Grønland (samt flere nordiske lande), er:

- 'OuterVision Dance Festival' er et nordisk samarbejde mellem Kulturhuset Katuaq, Bårdar Danse Institut og Bårdar Danseteater i Norge samt NAPA, Nordens Institut i Grønland. Grønlandske og nordiske/udenlandske, herunder danske, professionelle dansere mødes og inspirerer hinanden samtidig med, at danserne rækker ud til det grønlandske samfund og opfordrer unge grønlændere til at bruge dansen. Det er første gang, at moderne dans tilbydes til den brede befolkning i Grønland. Mødet er ment som gensidig inspiration for dansere i Grønland og i Norden til at udvikle sig indenfor dans og scenekunst og skabe en større kontakt landene imellem.

- Nordisk Forum for Kulturarv i Grønland arrangerede i august 2011 'Feltskole i Narsaq' for 15 nordiske universitetsstuderende inden for arkæologi, historie og antropologi fra Danmark, Norge, Færøerne, Sverige, Island og Grønland. Grønlandske gymnasieelever var også inviterede.

- Produktion af teaterstykket 'Plus Minus Nul' af instruktør Christoph Marthaler i Grønland. Initiativtager og projektleder var den danske teaterproducent Nicolai Vemming. Der var tale om en musikdramatisk forestilling, som Grønlands Kulturhus,

Katuaq i Nuuk dannede rammen om i 2011. Forestillingen tager sit udgangspunkt i den grønlandske musik, de grønlandske fortællinger og i møderne gennem århundrederne mellem grønlændere og tilrejsende. Forestillingens ensemble bestod af kunstnere med erfaring fra Marthalers produktioner og skuespillere og musikere fra Grønland.

Kulturstyrelsen

Kulturstyrelsen har et bredt samarbejde med Grønland på flere områder. Her kan bl.a. nævnes følgende samarbejder:

Verdensarvskonventionen

Grønland er som del af Rigsfællesskabet omfattet af UNESCO's Verdensarvskonvention. I den forbindelse samarbejder Kulturstyrelsen med Grønlands selvstyre, ligesom styrelsen indgår som medlem af styregruppen for Ilulissat Isfjord, der er på UNESCOs verdensarvsliste. Her behandles spørgsmål vedrørende jagt og fiskeri, turisme, beskyttelse og pleje m.v.

Den danske tentativliste – der er en liste til UNESCO over bygninger eller lokaliteter, som Danmark anbefaler optages på UNESCOs verdensarvsliste - rummer to grønlandske lokaliteter:

- Arktisk landbrug i 1000 år, "Church ruin at Hvalsø, episcopal residence at Barder and Brathalid (A Norse/Eskimo cultural landscape)"
- Grønlandske jagtområder, "Asivissuit, Arnangarnup Qoorua (Greenlandic inland and costal hunting area)".

Kulturstyrelsen understøtter arbejdet med ansøgninger for begge lokaliteter gennem kontakt til både de berørte kommuner og de inddragede museer.

Den kolde krigs anlæg

Grønlands Nationalmuseum & Arkiv og Færøernes Landsarkiv deltager i Kulturstyrelsens aktuelle projekt "Den kolde krigs anlæg", der løber fra 2012-2013. Danmark og Grønland/Færøerne udveksler i den forbindelse viden om periodens historie samt erfaringer om anlægstyper og bevaring. I Grønland er der seks fortællinger om den grønlandske koldkrigshistorie, herunder f.eks. Thule Air base. Bevaringen af de nordatlantiske anlæg hører under Grønland og Færøerne, men formidlingen vil foregå i samarbejde med Kulturstyrelsen.

Øvrige samarbejder

Kulturstyrelsen og Det Grønlandske Nationalmuseum samarbejder jævnligt om registrering, opmåling, databaser samt koncepter og faglig metodeudvikling.

Statslige kulturinstitutioner

De statslige institutioner på kulturområdet har generelt et tæt samarbejde med Grønland. F.eks. er der gennemført omfattende overførsler fra samlingerne på Nationalmuseet i København til Grønlands Nationalmuseum i Nuuk. Derudover er der

med henblik på nærmere at afgrænse bevarings- og kassationspligten for statens arkivalier i Grønland, igangsat en proces, som skal munde ud i en aftale om rigsmyndighedernes arkivalier. Aftalen skal gælde for arkivalier, der er skabt eller tilvejebragt af den danske stats myndigheder i Grønland, dog undtaget forsvarrets myndigheder. Endelig kan det nævnes, at der er et samarbejde mellem Nationalmuseet i København og Nationalmuseet i Nuuk - udstilling om inuut kultur i Japan i 2014.

Det Danske Filminstitut rådgiver løbende det grønlandske filmmiljø.

Samarbejde om det dansk/grønlandske bidrag på Arkitekturbiennalen i Venedig

Det officielle danske bidrag til den 13. Internationale Arkitekturbiennale i Venedig, 'Possible Greenland', var kurateret af den internationalt anerkendte dansk-grønlandske professor i geologi, Minik Rosing i samarbejde med NORD Architects Copenhagen. Possible Greenland var støttet af bl.a. Kulturministeriet og Statens Kunstfond.

Grønland er - med de klimamæssige ændringer i den arktiske region - blevet et nyt geopolitisk omdrejningspunkt. Samtidig oplever landet demografiske udfordringer og en politisk udvikling, der bevæger sig mod større uafhængighed.

Udstillingen fik både national og international ros og illustrerer de udfordringer, potentialer og muligheder, Grønland står overfor i dag.

Ovenstående eksempler er et udvalg af kultursamarbejder med Grønland inden for Rigsfællesskabet og inden for det bredere samarbejde mellem de nordiske lande. Eksemplerne omfatter såvel projekter, der har været gennemført de senere år, som igangværende og kommende projekter. Eksemplerne illustrerer, at der er tale om samarbejde inden for mange forskellige dele af kulturområdet, som vi vil fortsætte fremover.

Marianne Jelved